

תורה לשמה

ימי הספירה הכנה לקבלת התורה

ידוע שימי ספירת העומר הם ימי הכנה למתן תורה, שבימים אלו אנו מכינים את עצמנו להיות מוכשרים לקבל את התורה. וכן מפורש במדרש (מובא בר"ן סוף פסחים):

ובהגדה גם כן אמרו, בשעה שאמר להם משה "תעבדון את האלהים על ההר הזה" (שמות ג, יב), אמרו לו ישראל, משה רבינו אימתי עבודה זו. אמר להם, לסוף חמשים יום, והיו מונין כל אחד ואחד לעצמו.

הכנה על ידי שאיפה לתורה

אמנם מצינו בדברי רבותינו שני מהלכים בתוכן ענינה של הכנה זו. דהנה כתב החינוך (מצוה רעג) וז"ל:

משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וכו', והיא העיקר והסבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה וכו', והיא תכלית הטובה שלהם וכו'. ומפני כן היא כל עיקרן של ישראל, ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה להראות בנפשינו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל וימנה תמיד מתי יבא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא.

ומדבריו אנו למדין, שההכנה היא על ידי הגברת וחיזוק החשק והשאיפה לקבל את התורה. והיינו שבימים אלו מוטל עלינו להתבונן בחשיבות ויקרת התורה, ולהכיר בטובה ובתועלת שבאה לנו על ידי התורה, שמי שיש לו תורה הרי כל חייו משתנים ומתעלים על ידה, ועל ידי זה יתרבו כיסופינו לזמן מתן תורתנו.

הכנה על ידי טהרה

אולם מצינו בזוהר (אמור דף צז, א) ביאור נוסף ביסוד ההכנה לתורה של ימים אלו, שימי ספירת העומר הם כשבעה נקיים של ספירת זבה. הוי אומר, שכשם שאשה הטמאה בטומאת זבה צריכה לספור שבעה ימים נקיים כדי ליטהר מטומאתה לבעלה, כך בני ישראל בשעה שיצאו ממצרים היו טמאים בטומאת מצרים, וכדי ליטהר

מטומאה זו הוצרכו לספור שבע פעמים שבעה נקיים, כדי ליטהר מאותה טומאה ולהיות ראויים לידבק בהקב"ה.

ומדברי הזוהר מבואר שימי העומר נמשכים מיציאת מצרים, שאמנם בפסח יצאנו לחרות, אבל לא היתה זו אלא חרות גופנית, כי עדיין היינו מושפעים מטומאת מצרים. ובימי העומר טיהרנו את עצמנו מטומאה זו ויצאנו לחרות לגמרי.

ובזה יתבאר מנהג ישראל ללמוד מסכת אבות בימים אלו, כי על ידי המוסר והיראה של מסכת זו מטהרים את עצמנו להיות ראויים לקבלת התורה.

תמצית הדברים שיש שני מהלכים בענינם של ימי הספירה, החינוך כתב שהם ימי הכנה לקנין התורה על ידי ההשתוקקות אליה, ובזוהר נאמר שאלו ימי טהרה מטומאת מצרים, ועל ידי הטהרה זוכים לדבקות בה'.

שילוב שני המהלכים

ונראה, שאין כאן שני אופנים נפרדים של הכנה, אלא באמת הם שני צדדים של אותה מטבע, כי מי שמכיר את חשיבות התורה ומעלתה, ומתוך כך רב חפצו לקבלה ולהתדבק בה, הרי זה גופא מחייבו להכין ולהכשיר את עצמו להיות ראוי לכך. כי השאיפה לגדלות בתורה אינה רק כלפי החכמה שבה - להיות בקי בש"ס ופוסקים, שהרי התורה אינה רק חכמה, אלא היא מציאות רוחנית שעל ידה יכול האדם להתדבק בשכינה, וכמו שכתב רי"א חבר זצ"ל (אור תורה על ספר מעלות התורה אות טז) וז"ל, עיקר הדביקות הוא בעסק התורה, עכ"ל, ועיי"ש באריכות. ומי יעלה בהר ה' להיות מוכשר לדביקות זו - רק מי שטיהר עצמו מטומאתו וזיכך את חומריותו. ומי שמבין מהי ערכה של תורה, יהא מוכן לוותר על תאוותיו ורצונותיו ולתקן מדותיו וחסרונותיו כדי להשיגה.

ונראה שזהו ביאור מאמר חז"ל (אבות פרק ו משנה א) שהלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה. והיינו כנ"ל, שמי שרוצה להתדבק בתורה מפני שמכיר את רום מעלתה, והיינו הלומד תורה לשמה, ידע ויכיר שכדי לזכות לזה הוא צריך לתקן את נפשו בדברים הרבה, ובודאי יתאמץ ויזכה לתקן דברים אלו כדי להשיג את שאיפתו לתורה.

מתוך שלא לשמה בא לשמה

אמרינן בגמרא (פסחים נ, ב), אמר רב יהודה אמר רב, לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ע"כ. ובאמת צריך

ביאור מהלך הדברים, איך העסק שלא לשמה - כגון להתכבד או לקבל שכר - מביאו לידי לשמה.

וכבר עמד בזה בנפש החיים (פרק א), וביאר כי על ידי שאדם לומד כמה שעות רצופות אף שלא לשמה, אי אפשר שלא ילמד כמה רגעים בכוונה לשמה, ועל ידי זה נטהר ונתקדש כל לימודו.

אולם הפשט הפשוט הוא מה שכתוב בספר מעלות התורה, שצריך בעת שלומד שלא לשמה שתהא כוונתו ומגמתו לבוא לידי לימוד לשמה. וביאור דבריו הוא על פי מה שכתבנו לעיל, שעל ידי שרוצה לזכות לתורה ועל ידה להתדבק בשכינה, יעמול ויתייגע כראוי לזכך את גופו, עד שיגיע למדרגת לימוד תורה לשמה.

ואהבת לרעך כמוך כולל אפילו מצוות בין אדם למקום

דרשו רבותינו (בראשית רבה כד, ז; תורת כהנים פרשה ב' ד, יב), ואהבת לרעך כמוך - אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה, ע"כ. וידועה השאלה, הלא מצוה זו אינה כוללת אלא מצוות בין אדם לחבירו, ואיך נכללות בה מצוות בין אדם למקום.

אמנם נראה שיש שני אופנים של קיום מצוות בין אדם לחבירו. יש המקיים מצוות אלו מפני דרכי שלום והנימוס, שמכיר שאינו יכול לנהל חיים מתוקנים אלא אם כן יהיה באחווה וברעות עם אשתו ומשפחתו וחביריו. אולם באופן זה אינו מגיע אל "ואהבת לרעך כמוך", שיאהב את חבירו ממש כמו שאוהב את עצמו בלי שום חילוק.

אמנם מי שרוצה לקיים מצוה זו כראוי צריך להכיר כי באמת כולנו איש אחד, כי אף על פי שיש לנו גופים מחולקים, אבל עצם מציאותנו היא "ישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא", ורק באופן זה יקיים מצוה זו כתיקונה, שיהא רעך כמוך ממש בלי שום הפרש. ובודאי שזה מחייב את האדם לטהר את עצמו מכל נגעי מדותיו הרעות ולזכך את חומריותו, וזהו כלל גדול בתורה - מדרגה זו כוללת כל התורה כולה.

עבודת ימי הספירה

בימים אלו של ספירת העומר, עלינו להעמיד בפנינו את המטרה שאנו שואפים אליה, להיות דבקים בה' על ידי תורתו, ולטהר את עצמנו שנהיה ראויים לכך. ואם תאמר, הלא הדרך ארוכה לפנינו וסופה רחוק ממנו, אולם מי שמעמיד את עצמו על

הדרך הזו וצועד את הצעדים הראשונים מתוך מגמה אמיתית להגיע לדבקות, הקב"ה בוחן לבבות יראה טהרת לבו ויעזרהו ויסייעהו לאורך כל הדרך.

מי שמכניס את עצמו בעבודה זו, יזכה להרגיש את העונג והשמחה שיש בלימוד התורה, כי הם טמונים בדביקות בהקב"ה שיש בתורה, ואילו מי שלומד רק שלא לשמה ואינו שואף למדרגה זו אינו זוכה לעונג ולשמחה שבתורה. ואין מעלת הדביקות בתורה תלויה בחוזק שכלו וכשרונותיו, אלא ברצון האמיתי לקבל את התורה.

כלליות התורה ומעלת הלימוד בחבורה

החילוק בין מרבה תורה למרבה ישיבה

המשנה באבות (פ"ב מ"ז) אומרת, מרבה תורה מרבה חיים, מרבה ישיבה מרבה חכמה.

הפירוש הפשוט של 'מרבה תורה מרבה חיים' הוא, שרק הזמן שאנו מנצלים לתורה נשמר לחיי נצח, ומה שלא מנצלים הולך לאיבוד. ואף שקיום מצוות הוא גם כן ניצול הזמן, מכל מקום הרי אמרו (שם מ"ה) אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד, כלומר שעל ידי קיום מצוות לחוד בלי תורה אין שלימות.

ופירוש מה שאמרו 'מרבה ישיבה מרבה חכמה', כי חיים אמנם אפשר להשיג אף על ידי לימוד תורה בינו לבין עצמו, אבל חכמה שהיא הבהירות בלימוד, זה שייך לקנות רק בחבורה, במסגרת של ישיבה.

ביאור ענין מרבה ישיבה

אלא שלימוד התורה שלנו הוא בעצם שינון וחזרת התורה שכבר למדנו ברחם אימנו, כמו שכתוב במשלי (כ, ה) מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלנה - אנו דולים את אותם מים עמוקים והעצה שיש כבר בתוך לב האיש, מה שכבר למדנו מן המלאך. אם כן לשם מה אנו זקוקים לחבר עבור זה? ועוד שגם המשנה באבות (פ"ד מ"א) אומרת איזהו חכם הלומד מכל אדם, וביאר המהר"ל שאדם חכם בעצם אינו